

Eva Růžičková. Glaukom. Průvodce ošetřujícího lékaře

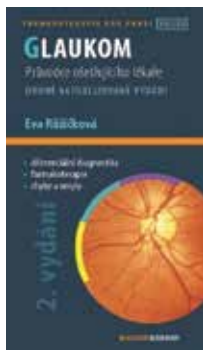
Maxdorf: Praha 2016. 101s. ISBN 978–80–7345–473–9

Glaukom – zelený zákal – je častá diagnóza v oftalmologické praxi, proto publikace o tomto tématu je vítaným pomocníkem užitečným nejen pro oční lékaře, ale také pro praktické lékaře, kteří se setkávají s pacienty v první linii.

Kniha je rozdělena do 5 kapitol věnovaných tématu glaukomového onemocnění, které dnes definujeme jako chronickou ireverzibilní neuropatii zrakového nervu a v moderním pojetí je řazeno do skupiny neurodegenerativních chorob.

V kapitole Repetitorium se autorka věnuje základním pojmům glaukomového onemocnění: definici a terminologii onemocnění, epidemiologii a etiologii. Popisuje dědičnost a genetiku glaukomu a jeho rizikové faktory, které jsou důležité pro cílené vyhledávání tohoto onemocnění ve starší populaci pacientů vzhledem k tomu, že nejčastější typ glaukomového onemocnění – glaukom s otevřeným úhlem – probíhá nepozorovaně bez příznaků a bývá často diagnostikován až ve fázi nevratných změn zrakových funkcí. V této kapitole se dále zabývá i diagnózou glaukomového onemocnění, která je stanovena na podkladě řady vyšetření a ke kterým dnes významně přispívají i diagnostické zobrazovací metody schopné kvantitativně posoudit vrstvu nervových vláken sítnice a zrakového nervu.

Obsahem 3. kapitoly je vyšetření pacienta v rámci časné diagnostiky glaukomu, která je důležitá pro zachycení onemocnění ve fázi tzv. preglaukomu. Jedině včasná diagnostika a léčba glaukomu zabrání nevratným ztrátám zorného pole a vidění. Součástí kapitoly je i diferenciální diagnóza akutního glaukomové záchvatu, akutní iridocyklitidy a zánětu spojivek, které mají společný příznak – červené oko, ale rozdílnou léčbu, která v případě akutního glaukomu musí být včasná, jinak vede k rychlé ztrátě vidění postiženého oka. Příznaky jednotlivých stavů jsou přehledně seřazeny do tabulky, která je dobrým vodítkem jak pro oční lékaře, tak pro praktické lékaře a internisty, protože pacienti s akutním glaukomovým záchvatem mohou být vyšetřováni pro nauzeu a zvracení na interně, pro cefaleu na neurologii nebo léčení pro zánět spojivek u praktického lékaře. Autorka se věnuje i orientaci v rámci glaukomu s ohledem na jednotlivá vyšetření a jejich změny v průběhu onemocnění, které mohou být důležitým vodítkem v léčbě glaukomu pro oční lékaře dispenzarizující pacienty s tímto onemocněním.

Čtvrtá, nejobsáhlejší kapitola, je věnována farmakoterapii glaukomu, protože konzervativní léčba je stále první linií léčby a během posledních 10 let se možnosti farmakoterapie glaukomu velmi rozšířily. Autorka v ní definuje cíl terapie glaukomu a podává přehled preparátů užívaných v konzervativní léčbě. Při srovnání s 1. vydáním z roku 2006 je seznam léků užívaných v léčbě glaukomu téměř dvojnásobný díky novým preparátům, které významně rozšířily možnosti lokální léčby glaukomu. Přehled přípravků v léčbě glaukomu je výhodný i pro praktické lékaře či internisty s ohledem na možnou kolizi účinných látek v lokální a systémové léčbě. Další částí této kapitoly je i přehled strategie konzervativní léčby glaukomu, komplikací konzervativní léčby a doporučení, zásady a kontraindikace této konzervativní léčby. Další součástí kapitoly je i přehled chirurgických metod užívaných v léčbě glaukomu včetně využití laserových zákroků a chirurgické léčby s použitím metod nepenetrujících, penetrujících a pomocí drenážních implantátů, které dále rozšířily možnosti chirurgie glaukomu. Součástí kapitoly jsou i modelová rozhodovací schémata – kazuistiky pro léčbu glaukomu.

Poslední kapitola publikace je věnována chybám a omylům při stanovení diagnózy glaukomu, chybně interpretovaným oční vyšetřením a nedostatečné edukaci pacientů s glaukomem s ohledem na komplanci k léčbě. Autorka se zabývá i chybným pojetím cíle léčby, nejčastějším chybám konzervativní léčby v souvislosti s kontraindikací účinných látek v lokální léčbě se systémovými chorobami. V závěru publikace je uveden seznam literatury, seznam použitých zkratk, medailonek autorky publikace, která je předním odborníkem glaukomové problematiky a věcný rejstřík.

Tato publikace je vítaným přínosem pro rozšíření znalostí nejenom oftalmologů, ale také praktických lékařů v jejich každodenní ambulantní praxi.

doc. MUDr. Šárka Skorkovská, CSc.

✉ skorkovska@neovize.cz

Katedra optometrie a ortoptiky LF MU a Oddělení nemocí očních a optometrie FN u sv. Anny v Brně

www.fnusa.cz

Doručeno do redakce 17. 11. 2016